

Utbildningsinspektion av Stensele skola förskoleklass och grundskola 1–6

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av Stensele skola.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av utbildningsresultaten.....	3
Bedömning av verksamheten	3
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	5

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Stensele skola den 19 och 20 januari. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Stensele skola, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Stensele skola intervjuades rektorn, icke undervisande personal, lärare samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner huvudsakligen i F–1, 2 och 4–6. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av Stensele skola

Stensele skola	Antal barn/elever
Förskola	27
Skolbarnsomsorg	33
Grundskola årskurs 1-6	67

Utbildningen i Stensele skola omfattar förskoleklass och årskurserna 1–6. Vid skolan finns även förskola och skolbarnsomsorg. Av barnen åker 15 procent skolskjuts, en del av dem upp till 6 mil om dagen. Elever mottagna i särskolan är individintegrerade i skolan. Skolbarnsomsorgen och förskolan är inrymda i skolans lokaler.

Den pedagogiska personalen bildar två arbetslag, ett i förskolan och ett i skolan.

Skolan leds av en rektor, som också är ledare för en förskola och några familjedaghem i Storuman.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid skolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Skolan i Stensele erbjuder en utbildning som är av god kvalitet i de flesta avseenden. Eleverna är trygga och klimatet i skolan är bra. Relationerna mellan elever och vuxna är förtroendefullt. Det finns många inslag i skolan som förstärker gemenskapen och bidrar till en god lärmiljö. Till dessa hör faddersystemet och skolans val ”fysan” med reeldansen som ett uppskattat inslag där alla deltar. Elevernas aktiva uteraster främjar också deras välbefinnande och hälsa.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Miljön i skolans matsal bör förbättras.
- Skolan bör förbättra uppföljningen av elevernas kunskapsutveckling.
- Elevernas inflytande över undervisningen bör förbättras så att det omfattar innehållet och inte bara formerna. Vidare bör elevernas möjligheter till inflytande genom olika samverkansformer, exempelvis klassråd och elevråd, förbättras.
- Skolan bör uppmuntra elevernas vilja att samarbeta och hjälpa varandra under lektionerna och stimulera dem att lösa utmanande och kluriga arbetsuppgifter i syfte att vidmakthålla lusten att lära.
- Skolans lokala arbetsplan bör förbättras så att kunskapsmål och andra mål formuleras så att de kan följas upp och utvärderas.
- Utbudet av ämnen inom elevens val bör förbättras.
- Rektorns pedagogiska ledarskap och förtroenhet med skolans verksamhet bör förbättras.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast skall åtgärdas.

- Skolan upprättar inte någon kvalitetsredovisning (1 § förordning om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanerna för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, respektive för de frivilliga skolformerna, Lpf 94, avsnitten 2.1 och 2.2.

Stensele skola har inte någon dokumentation över elevernas kunskapsutveckling. Enligt lärarna är det få elever som inte når målen i årskurs 5 och rektorn uppger att alla elever nådde godkända resultat i de nationella ämnesproven under föregående läsår.

En enkätundersökning som genomfördes våren 2005 visar att klimatet i Stensele skola är bra. Eleverna trivs med skolan, sina lärare och med varandra. På frågor som handlar om trivsel och trygghet ger eleverna i årskurserna 4 – 6 omdömet 5,2 på en sexgradig skala där 1 innebär ”instämmer inte alls” och 6 betyder ”instämmer helt”. I de lägre åldrarna graderar eleverna sin trivsel och trygghet till 5,6 på samma skala. De flesta elever är också, enligt samma enkät, medvetna om att skolan aktivt arbetar mot kränkningar och mobbning (5,39 och 5,29 på skalan).

Skolan har ett faddersystem, som innebär att eleverna i årskurs 5 och 6 är faddrar för förskoleklassen och årskurs 1. Fadderrelationerna bidrar starkt till att de yngre eleverna känner sig trygga och att de äldre lär sig att ta hänsyn till sina mindre skolkamrater.

Både de äldre och yngre eleverna beskriver byggnationerna i snöhögarna på skolgården i positiva ordalag. Om dessa kan det förekomma en del tvister men i regel lyckas eleverna själva klara upp motsättningarna.

Såväl glädjeämnen som problem av olika slag tar eleverna upp till diskussion på skolans stormöten.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

Elevernas arbetsmiljö i Stensele skola är bra. Positiva inslag är vinterns rastaktiviteter. En annan uppskattad och gemenskapsstärkande aktivitet är de gemensamma danserna i gymnastiksalen då alla, stora som små, dansar reel. Kontakterna mellan barn och vuxna är förtroendefullt.

Lugn och arbetsro råder i skolan enligt flertalet elever. En fjärdedel av de yngre

eleverna tycker dock, enligt ovan nämnda enkätundersökning, att de saknar lugn och ro i skolan. Både de yngre och äldre upplever att det är stökigt och stressigt i matsalen. Detta bekräftas av samtalen med både elever och föräldrar.

Elevernas formella inflytande genom klassråd och elevråd är eftersatt. Däremot har skolan så kallade stormöten en gång i månaden där eleverna kan ta upp frågor till diskussion. Ärenden till stormötet kan eleverna anmäla genom att lägga lappar i en för ändamålet avsedd låda. Under dessa sammanträden tar personalen också upp aktuella frågor och problem. Stormötena leds av en lärare och de protokollförs alltid.

Information och samverkan med föräldrarna sker per telefon samt genom kontaktböcker, veckobrev och föräldramöten. En föräldraförening har bildats och fungerar också som en länk mellan hem och skola.

Organisation och arbetssätt i undervisningen

Lärarna samarbetar i hög utsträckning och är flexibla i organiserandet av grupper. Årskurserna 4–6 har ofta lektioner tillsammans. Skolan informerar om kursplanernas mål att uppnå och skickar en skriftlig kopia av dem till föräldrarna. Enkäten från våren 2005 ådagalägger att majoriteten av eleverna i hög grad (75–85 procent markerade 6 och 5 på den sexgradiga skalan) instämde i påståenden att de känner till skolans mål, att de får vara med och planera undervisningen, att de kan ta ansvar för sitt lärande och att de kan samarbeta med sina klasskamrater. Samma enkät visar att eleverna i hög grad bekräftar påståenden att skolan genomför teman och projekt som är ämnesövergripande, att lärarna ger eleverna information om studieresultat och att eleverna utvärderar sitt arbete tillsammans med lärarna. Inspektörerna finner dock att elevernas inflytande över undervisningen inskränker sig till formerna medan innehållet beslutas av lärarna. Detta gäller till exempel elevens val. Lärarna beslutar om utbudet och eleverna får rösta fram vad de vill prioritera.

Det förekommer en hel del ensamarbete i Stensele skola och det är inte heller helt accepterat att eleverna samarbetar i syfte att hjälpa varandra under lektionerna. Utmanande och kluriga arbetsuppgifter i läroboken uppmanas de ibland hoppa över. Detta förstärker inte lusten till lärandet som i annars stimuleras av skolkulturen.

Skolans elever utvärderar sitt arbete varje vecka. Lärarna strävar efter att träna eleverna att fokusera på vad de lärt sig och inte på mängden arbetsuppgifter som de utfört.

Förutom aktiva uteraster får eleverna i Stensele mycket av fysiska aktiviteter under veckan. Under två av veckans dagar finns positioner för idrott och hälsa på schemat. Under de tre övriga dagarna förekommer det som skolan benämner ”fysan”. Fysa står för fysisk aktivitet och är ett skolans val som har syftet att bidra till en sund livsstil. Innehållet är fysiska aktiviteter parade med studier ute i naturen. Ibland under positionerna för Fysa och när vädret inte tillåter utomhusvistelse dansar hela skolan reel.

Individanpassning och stöd

Det finns två lärare i klasserna och eleverna är nöjda med det stöd de får. En specialpedagog har 30 procent av sin tjänst i Stensele skola. I samråd med förälder utarbetas åtgärdsprogram för elever i behov av särskilt stöd. Uppföljning

sker kontinuerligt. Rektorn gör varje år inför resursfördelningen en sammanställning av stödbehovet utifrån i skolans alla åtgärdsprogram.

Vid veckokonferensen med rektor behandlas aktuella elevfrågor. Då beslutas om den fortsatta arbetsgången i ett aktuellt ärende. Utvecklingssamtalen förbereds genom att eleverna får med sig ett antal frågor hem. Efter samtalet skriver läraren ner de utvecklingsmål som elev och förälder prioriterat. Föräldrarna får en kopia och eleven häftar fast sina mål i skolbänken. Utvecklingsplaner görs för alla elever från och med årskurs 2. Från och med den 1 januari 2006 ställs krav på upprättande av en individuell utvecklingsplan för varje enskild elev vid utvecklingssamtalet. Planen skall vara ett framtidsyttande måldokument där viktiga utvecklingsområden lyfts fram. Arbetet för att skapa en individuell utvecklingsplan för varje enskild elev behöver således intensifieras på skolan så att alla elever har en sådan plan som praktiskt är i bruk under höstterminen 2006.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Stensele skola har en lokal arbetsplan med mål inom tre områden; Normer och värden, Utveckling och lärande samt Friskvård. Arbetsplanen anger också hur personalen ska agera för att nå målen och hur uppföljning ska göras. Målformuleringarna i arbetsplanens avsnitt Utveckling och lärande bedöms av personalen som "luddiga". Inspektörerna finner att målen överlag kan formuleras tydligare.

En gång per år genomförs ovan nämnda elevenkät. Skolan dokumenterar sina stormöten och följer upp undervisningen varje vecka. De så kallade tvärgruppsaktiviteterna följs upp regelbundet. Arbetslagen har årligen två dagar avsatta för reflektion kring arbetet och uppföljning av den lokala arbetsplanen.

Skolan har ingen kvalitetsredovisning. Anteckningarna som görs under reflektionsdagarna kan inte fungera som en kvalitetsredovisning, men skulle kunna vara en del av underlaget till en sådan.

Skolledning och intern kommunikation

Rektorn, som har ansvar för en förskola och 3 familjedaghem i Storuman och en i Stensele, har sitt kontor i kommunkontoret i Storuman. Under två halvdagar finns rektorn i förskolan i Storuman. I Stensele, som är den större enheten, är rektorn en dag i veckan. Den dagen genomförs även konferens med personalen. I Stensele finns en ledningsresurs utlagd på en förskollärare och en lärare. De har cirka 4 timmar vardera i veckan för uppgiften som "arbetslagsföreträdare". Arbetslagsledaren för skolan fungerar som kontaktperson till rektorn samt har visst ekonomiskt ansvar och leder skolans stormöten.

Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan är, förutom lärarnas professionella ansvar för och kunskap om skolans uppdrag, förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Inspektörerna bedömer att rektorn inte givits möjlighet att bli förtrogen med verksamheten eftersom hon endast besöker verksamheten i Stensele en dag i veckan.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, per-

sonal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

Enheten i Stensele har 20 personal varav 19 är pedagoger i förskola, skolbarnsomsorg och skola. Skolan saknar en fritidspedagog. I skolbarnsomsorgen arbetar en 4–9 lärare. Merparten av den pedagogiska personalen har adekvat utbildning. Rektorn har inte genomgått rektorsutbildning.

Skolbiblioteket är välskött och inbjuder till besök. Matsalen i skolan är liten och den snålt tilltagna tiden för lunchen gör att det ofta blir oroligt och stressigt för eleverna. Lärarna har uppgifter som måltidspersonal och ska dessutom hinna äta tillsammans med sina elever.

Eleverna har läromedel som är anpassade till deras behov. Specialpedagogiska Institutet i Umeå har hjälpt lärarna att hitta läromedel för eleverna mottagna i sarskolan. Skolans elever upplever att datorerna inte fungerar tillfredsställande.

Som elevens val erbjuder skolan ett teoretiskt och ett praktiskt alternativ. Teoriämnen är svenska och matematik/naturorienterade ämnen. De praktiska alternativen är slöjd samt idrott. Inspektörerna finner att detta inte representerar ett allsidigt utbud av ämnen och att elevernas valmöjlighet är begränsad. Vidare uppger inte skolan hur stor del av den timplanbundna tiden som går till skolans val. Inte heller redovisas vilka ämnen eller ämnesgrupper som lämnat tid till skolans val.

Datum	Ort
2006-08-22	Umeå

Gunhild Larsson

Britta Olsson